

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De co[m]munib[us] vestib[us] sacerdotu[m] cap. lxiiij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Libri Exod.

gum. et in latum p
columnas depende
bat. d capite vsq ad
basem diffusa: vt ni
hil a pariete differre videret. nisi forte p aery
intepere. qnq retro funib z parillis trabe
ref: vt sub ea tanq sub recto reciperet plus.
In eundē modū latus aqilonis. xx. colūnas
z cortinā habebat diffusam. ab occidēte p
decem columne: z cortina cubitoz. l. atrium
cingebat. In ingressu p ad orientē tres col
lūne hinc z inde tres stabāt: z cortine iuxta
has diffuse nihil a pōribz differētes In mes
dio p latere eius qtuor erant columne in
modū portaz: qbus appensum erat velum
de quattuor p̄clois coloribus: contextum
opere plumario: quod ad egressum z ingres
sum facile atolli z deponi poterat. Flotan
dum tamē in longio
ribus lateribz fuisse
colūnas. xx. inter q̄s
erant aperture. c. cu
bitozū: z in duobus
mīnozibz. sc. s. ppter
angulares q̄ cōmu
nes erāt duobz late
ribz dicunt̄ ibi. xx. h
p̄o decē. Et designa
uit dñs per numez
columnarū: numez
intercapedinū. Ha
bebat ḡ vtrunqz la
tus magnum. xx. co
lūnas. l. xx. intercapedines. Alia latera. x.
columnas. l. x. intercapedines.

De lucernis tabernaculi.

Capitulum LXII.

Recepit etiam

p dñs offerri a filijs isrl oleū oliv
uarum purissimū: piloqz tusum
Hoc em̄ purū ē q̄ nucēū, vel lineū, v̄l myr
tinū, v̄l rafaninū. vt sp arderet ex eo lucerna
in tabernaculo testimonij, quā accēdebant
aaron z filij eius vespe. z vsq mane lucebāt
sup candelabzū septē lucerne corā domino:
in die vero tres tm̄. Zychn^o lucerne papyre
us erat. cīncendula p̄o quam mergum dici
mus aurea.

De cōmunibus vestibus sacerdotum,
Capitulum LXIII.

Terum locutus

i est dñs ad moysen dicens. Appli
ca fratre tuū aaron ad te cum fili

lijs suis de medio filioz israel: vt sacerdotio
fugant̄ mibi. faciesqz vestē sanctā fratri tuo.
in q̄ sacrificat^o mibi mīstret De his sane vesti
b^o. qz p̄fuse agit historia ad euidentā p̄gruo
ordie p̄sequamur Quattuor erāt vestes tam
sacerdotibz mīnozibz q̄s chancos vocabāt:
q̄s p̄ncipi sacerdotū: quē arabarchū appella
bāt cōmunes: z alie q̄tuor post illas q̄b̄ so
lus arabarchus. l. p̄nceps sacerdotū v̄reba
tur: q̄b̄ fm ordine hūc induebāt. Purifica
tis p̄us manibz z pedibz aq̄: sacerdos indue
bat manachasim: qd̄ p̄strictorium sonat qd̄
grece brachelarie femozalia dici p̄t Eratqz
d̄ bysso retorta p̄textū. ingredītibzqz p̄ ip̄z
pedibus ascendebat

vsqz ad lumbos. ibi
qz fortiter stringeba
tur. et vsqz ad genua
tm̄ descendebat. no
ster tamen pontifex
qz iugem habet con
tinentiam tm̄ sanda
lijs pedes tegit. ac si
dicat ei. Qui lor^o est
non indiget: nisi vt pedes lauet. Sc̄do bys
sina syndone dupli
ci vestiebatur. quod

Origenes Femorale
vestimentuz est: in q̄
pudenda corpis cō
tegi z cōtingi solent.
Et ne turpitudine des
suentibus femozali
bus reueletur. zona
femora cōstringunt.

id est p̄imos mor
q̄s penitus coercere
neum dicebat. quā
nequit refrenet.

nos lineā strictā sine
camisiā vel subuculā dicimus: quā moyses
abanech appellauit. s̄ post a babylonijs dis
scentes hebrei emissaneā dixerūt. Est at̄ des
cendēs vsqz ad talos: z decēter corpori coar
ptata. s̄ manicis brachia valde p̄stringēt. na
stilibz v̄l nastulis hincinde sup humeros ca
pitūm p̄stringentibz. Tertio stringebāt bal
teo lato: q̄si digitis q̄tuor sic reticulato. vt
q̄si pellis v̄sperea quā in estate eguit videret
p̄texta floribz coccineis purpureis z hyacin
thinis. Stamē p̄o tm̄ byssinū erat. sumēs int
tū cingēdi a pectore. circūduct̄ lateribz itez
aū vmbilicū redibat. ibiqz modice stringebāt
z vsqz ad tybias depēdebat: ad decorē dū sa
cerdos nil opabat. cū aut̄ sacrificabat: ne im
pediret pendētes sumirates sup leuū hūme
rū reflectebat. vñ z forte diacon^o q̄nqz casulā

Historia

plicatā eidē humero supponit. Quarto sim-
plicem tyarā gestabat in capite: a cidari pō-
tifficali plurimū differentē. Erat em̄ i modū
pui calamati v̄l cassidis modice, medietatē
verticē excedēs: dicebaturq; manephei hūs
v̄l tras: q̄ iuoluce sepi^o necebanf ne facile la-
beret, hūs desup aliud velamē byssinū vsq;
ad inferiora barbe descendēs, celās pillei li-
gaturas z totā capitis supficiē, apratūq; pfe-
cte ne laborate sacerdote rueret.

De pontifficalib; indumentis,
Capitulum. LXXIII.

Super hec pro-

prijs q̄ttuor vestib; iduebat ara-
barchus, q̄rū prima tunica erat
hyacinthina poder; v̄l ipoditis dicta, i. tala-
ris: quā hebre^o mecbir dicit. Eratq; de duab;
incisionib; facta, p̄futa sup humeros, z p̄ las-
tera i modū dalmatice factā, manicas eiusdē
coloris hūs assutas: capitū hūs nō ex tras-
uerso sup scapulas: s; in longū, sectionē ha-
bebat a pectore vsq; ad medias scapulas: cui
apture ne an̄ z retro turpiter appareret assu-
ta erat vitra: q̄ sup scapulas hinc inde nastu-
lis astrigebat. Habebat at̄ p̄ sinib; i. lxxij,
tintinnabula aurea q̄b; erat̄ immixte totidē
nastuli q̄ mala punica ex hyacintho z purpu-
ra z cocco bis tincto: ita vt p̄ tintinnabulū
eēt malū gnātū: q̄si intercalari mō posita: vt
audiret son^o: cū sacerdos sol^o ingrederet vel
egrederet factuarū:

z nō moreret. Sup
hāc tunicā videt̄ Jo-
seph^o velle accigi pō-
tifficē cigulo p̄dicto
quo alij sacerdotes
sup lineam tunica; z
alij nōdū ip̄s accigi
dicūt, sed sup ephot
vt sup oīa indumē-
ta ad vltimū cingere
tur. Fuerūtq; q̄ dice-
rent duas zonas habuisse pōtifficē, p̄mā ad
modū sacerdotū, scōam sup ephot, q̄ due tū-
p̄ vno habebāt indumēto. Scōa velt̄ erat
ephot: silis suphūerali grecoz d̄ p̄dictis q̄ttu-
or colorib; auroq; p̄textū sine māic; ad mo-
dū collobij, descendēs vsq; ad renes: adeo vt
supcigi poss; supiore p̄te tunice hyacinthine
reges: inferiorē relinques̄ intactā. Dico hō latez

Est ad lram verum
nō fuit q̄ moreretur
sacerdos cuz sonus
nō audiebat: tū alle-
gorice p̄ h̄ datur in-
telligi q̄ non debent
esse muti sacerdotes
q̄ debent curā gerere
gregis sui. Unde dicit̄,
Ne cani nō larranti,

Uti ad lram verum
nō fuit q̄ moreretur
sacerdos cuz sonus
nō audiebat: tū alle-
gorice p̄ h̄ datur in-
telligi q̄ non debent
esse muti sacerdotes
q̄ debent curā gerere
gregis sui. Unde dicit̄,
Ne cani nō larranti,

vincinis z anulis aureis iugebat: apturā ha-
bēs in pectore q̄drū
ad magnitudinē pal-
mi: in q̄ logion inse-
rebat. i. cui^o p̄te supe-
riori sup vtrūq; hu-
merū infibulati erāt
auro duo lapides o-
nichini sardonices s̄m iosephū. s̄m. lxx. sma-
ragdi: in q̄b; erat̄ sculpta, xij, noīa filioz̄ isrl̄
p̄uincialib; lris, lingua hebreā iuxta ordinē
natiuitat; eoz, vj, no-

mina seniorū i hūme-
ro dextro, minorū in
sinistro ob recordati-
onem filioz̄ isrl̄. Ha-
bebat aut̄ capitū ex
trasuerso sup hume-
ros fortib; loris con-
textum. Quod legit̄
samuelē z dauid idu-
tos, ephot aliō erat
z p̄p̄te ephotar dice-
batur: z erat lineum
istud vero mira pul-
critudine yermicula-
tū. Tertiu erat̄ ornamētū qd̄ hebreus effin-
gre^o logyon, latin^o rōnale dicit̄, q̄drangulū et
duplex: ne pōdere gemaz̄ rumpere: mensu-
rā palmi hūs, s̄ apturā suphumeralis implere
sufficiēs, ex p̄dictis q̄ttuor colorib; p̄textū z
auro, eodē scemate q̄ z suphumerale. Erātq;
in eo, xij, lapides auro firmē inclusi: p̄ q̄ttu-
or ordies trini i singulis. In p̄mo ordie sar-
dine, topasi, smaragd^o. In scōo carbuncu-
lus, saphir^o, iaspis. In tertio liguri, achates
amethyst^o. In q̄rto crisoliti, onichini, z beril-
lus. In q̄b; erat̄ sculpta, xij, noīa filioz̄ isrl̄:
iuxta ordinē natiuitat; sue singula i singulis
vt gestaret sacerdos memoriale filijs isrl̄: z
filioz̄ isrl̄ in hūeris z pectore ob recordatio-
nē trū: q̄z vni^o p̄pls cēt memor: ipe hō duo-
rū, vt sc; p̄pls vidēs noīa patrū suoz̄ satage-
ret ne a p̄rte p̄oz̄ degeneraret. Sacerdos
hō vitā z fidē patriarchaz̄ meminisset imita-
ri. Deminisset etiā pplm̄ ex his patrib; ortū:
sacrificijs z oronib; deo p̄medare. Appella-
bat em̄ rōnale iudicij: qz̄ sc̄pta erat̄ in eo hec
duo noīa: iudiciū z veritas, vel doctrina et
veritas. Sane vbi nos habem^o, pones i rō-
nale iudicij, iudiciū z veritatē, hebre^o habes

Palms mī, quarta ē
mensura q̄ fit pugno
extēso pollice reliqs̄
digitis cōplicitis cō-
tinēs dimidiū pedē,

id est lris z figuris q̄
busdā notis omnib;
sūt characteres qdā
vulgo notū, q̄b; etiā
lasci in cōputatiōib;
dicunt̄ vti in digitis
suis, vel p̄uinciales
lfe dicunt̄ egyptioz̄:
quas p̄pter cobabita-
tionē eoz̄ nouerant.
Sed siue h̄ siue alio
mō itelligas lingua
hebreā erant sc̄pta.